

Det utdanningsvitenskapelige fakultet

Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling

Qualifair:

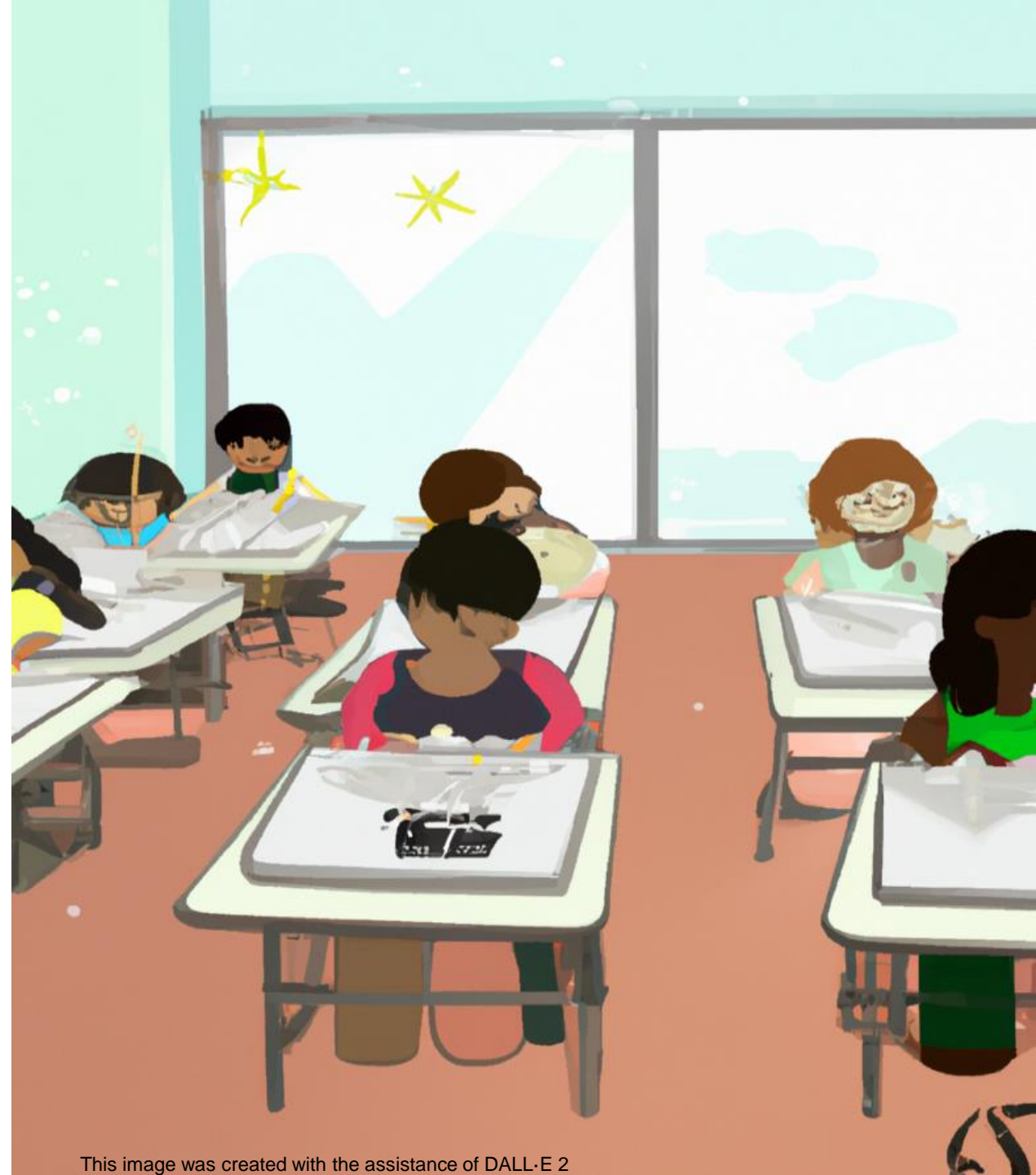
Allmenn interesse som
behandlingsgrunnlag i et
klasseroms prosjekt

Torgeir Christiansen
Sjefsingeniør
Teaching Learning Video Lab (TLVlab)

SV seminar H2023

UNIVERSITETET
I OSLO

Unnskyld for

- Det er ikke tid til å dekke alt i det omfang jeg gjerne skulle, så dette blir mest bare noen kommentarer ;-)

Unnskyld for

- Dette er et område som fortiden er i rasende utvikling og vi er enda ikke kjent med akkurat hvordan nye standarder vil være – så det er mye antagelser her foreløpig

Unnskyld for

- Jeg er ikke jurist

QUALIFAIR

Findable
Accessible
Interoperable
Reusable

Fokus - formål

Hvordan gjøre personidentifiserende, kvalitative, 'kontekst-sensitive' data FAIR

Dekker:

- Høyst ulike type data
- Data som ikke nødvendigvis er personidentifiserende i seg men som mengde data/ eller i kombinasjon med andre data – bidra til persongjenkjenning

**Video data, Audio,
Spesialsamlinger
Tekstbaserte data
Fysiske parametre
Log data, Survey, Journal data**

Mål for Hubens arbeid – jf søknaden

- Utvikle Støtteressurser: verktøy, rutiner, prosedyrer, metadataløsninger og konkrete anvisninger for FAIRification med særlig fokus på
 - Datahåndterings (planer) (F A I R)
 - Personvern og Etikk(A I R)
 - Copyright (A I R)
 - Infrastruktur for deling og interoperabilitet (A I)
 - Metadata (som støtter F A)
- Kompetansebygging
- Nettverksbygging

Juridisk samtykke – status i dag på bruk i klasserom

Video opptak i klasserommet – best practice idag

- Samtykke i flere grader, bygge tillit under utførelse:
- Full deltagelse
- Ikke deltagelse i forskningsprosjektet, men lov å samle data som stemme og/eller video under opptaksfasen (i noen tilfeller kan man beholde data siden de er vanskelig å skille ut, i andre tilfeller må data slettes etter en avtalt tid som kan være timer/dager)
- Forskere/medhjelpere følger opp de som ikke skal filmes med informasjon, sjekker av logger om noen har kommet med og sikrer at data da slettes med mer

= tidsmessig og ressursmessig tungt, fare for at det skjer feil i behandlingen og etisk utfordrende

Så hva er alternativene våre

- Berettiget interesse (Vet ikke om det kan brukes av forskere med ønske om data for forskning)
- Allmenn interesse, gjerne koblet til et etisk samtykke
 - Nesh sier det må være dokumenterbart
 - Vi har i samarbeid med SIKT tolket det til at man ikke _må_ ha underskrift, men må kunne dokumentere prosessen som sikrer at det finnes et etisk samtykke
 - Kunne vise til aktuelle lover og forskrifter
 - Art. 6 nr. 1 e (det finnes også muligheter i Art. 9 – spesielle kategori av persondata men da øker kravene)
 - F.eks Art. 89 nr. 1 og andre lover (spør Vilde ;-))

Allmenn interesse – et eksempel

Hvordan har vi tolket kravene og lagt opp til allmenn interesse i et konkret prosjekt som samler data i klasserom

Prosjektet var først godkjent under juridisk samtykke – så vi gikk over rutiner og rekrutterings planer og meldte endring til SIKT.

Deretter:

Omarbeidet informasjonsskriv og delte det i to deler basert på SIKT sine nye maler og samtaler med saksbehandler:

Del 1: Er et dokument som gis ut på forhånd og ligner relativt mye på et juridisk samtykke informasjonsskriv og beskriver prosjektet med mer

Del 2: En nettsiden under prosjektet som kan gi videre informasjon til deltakere om endringer (f.eks en master student som kommer inn i prosjektet)

Allmenn interesse – et eksempel (2)

Hvordan har vi tolket kravene og lagt opp til allmenn interesse i et konkret prosjekt som samler data i klasserom

Sikre etisk samtykke – og at det ikke forveksles med et juridisk samtykke av deltagerne ble ansett som viktig så dette ble diskutert.

- Forskjellige forslag ble vurdert og forkastet. Viktig å vite at dataene som ble samlet primært dreide seg om en lærerstudent og veileder og i liten grad elevene i rommet, samt opptak av lærerstudent og veileder.
- Viktig at vi gjør det vi kan for at deltakere ikke skal tro dette er et juridisk samtykke, så vi gikk bort fra underskrevet samtykke (som ble vurdert som for likt et juridisk samtykke), samt en del andre metoder som ble for like

Allmenn interesse – et eksempel (3)

Hvordan har vi tolket kravene og lagt opp til allmenn interesse i et konkret prosjekt som samler data i klasserom

- Utarbeidet rutine for hvordan vi får registrert deltagelse i prosjektet
- Vi landet på at etiske samtykkene registreres og at de som samler de må underskrive på listene for å garantere for at det er korrekte lister
- og hvordan vi skal følge opp de som ikke ønsker å delta (Som ikke er så ulikt tidligere rutiner og avklares i samarbeid med skole og lærer som kjenner elevene)

Allmenn interesse – et eksempel (4)

Hvordan har vi tolket kravene og lagt opp til allmenn interesse i et konkret prosjekt som samler data i klasserom

- Vi hadde flere utvalg – allmenn interesse passet for tre av disse
 - Det ser ut til at det fra et juridisk synspunkt nok er bedre med allmenn interesse når vi må be om samtykke fra våre studenter og andre ansatte (det blir fort skjev maktforhold)
- Vi valgte i tillegg til diskusjoner med SIKT, Behandlingsansvarlig ved UiO og personvernrådgiver ved instituttet og også ha ekstra gjennomgang av etikken (og kun fokus på etikken) med alle veiledere i prosjektet, Ph.d student og personvernrådgiver ved ILS som ble oppsummert i eget notat

Juridisk samtykke vs Allmenn interesse

– hva passer det forskjellige til?

Juridisk samtykke

- Mye innen helseforskning fortsatt
- Manglende støtte i lovverk, f.eks behov for juridisk samtykke for generell undervisningsbruk som oftest

Allmenn interesse (gjerne med etisk samtykke om mulig)

- Hvis det er et skjevt maktforhold mellom partene
- Egnert for prosjekter og data som skal holdes og brukes over en langt tids horisont
- Prosjekter med vansker i å definere forskningsformål klart nok
- Egnert for prosjekter som har reelle vanskeligheter med å gi informasjon til de registrerte

Samtykke eller allmenn interesse som rettslig grunnlag i forskning-

Forslag til en praktisk tilnærming

<p>Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a) Uttrykkelig samtykke (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav a)</p>	<p>Allmenn interesse eller offentlig myndighet (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav e) Arkivformål i allmenhetens interesse, eller for formål knyttet til vitenskapelig eller historisk forskning eller for statistiske formål (Personvernforordningen art. 9 nr. 2 bokstav j), Supplerende rettsgrunnlag i pol. §§ 8 og 9.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Prosjekter som er tydelig avgrenset i tid 2. Prosjekter som har en eller få forskere ved samme virksomhet. 3. Prosjekter der forholdet mellom forskere og deltakere er symmetriske. 4. Prosjekter som inkluderer voksne. 5. Prosjekter der en innhenter personopplysninger fra deltakerne, for eksempel intervju eller survey. 6. Prosjekter med ett behandlingsformål 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prosjekter uten en avgrenset slutt, eller langvarige prosjekter. 2. Samarbeid mellom mange forskere og virksomheter der personopplysninger deles. 3. Asymmetri mellom forskere og deltakere. 4. Prosjekter som inkluderer barn. 5. Prosjekter med mange ulike datakilder, og der en også innhenter opplysninger fra andre kilder enn deltakeren selv. 6. Prosjekter med flere behandlingsformål.

INVITASJON

Vi trenger å prøve ut hva allmenn interesse kan brukes for og tar gjerne en prat om noen er interessert

Spørsmål?

Torgeir Christiansen

torgeir.christiansen@ils.uio.no

